

Een bijzonder beeldje uit Ghana

De belangrijke personen uit onze vaderlandse geschiedenis lieten zich graag ver-
eeuwigen. Van de adel, koop-
lieden, ontdekkingsreizigers,
admiraals en overige ver-
tegenwoordigers van de
invloedrijke klasse zijn
schilderijen en schetsen,
beelden en bustes gemaakt
welke onder andere in onze
musea te zien zijn.
Komt dit ook bij de niet-
westerse culturen voor?
Heeft u bijvoorbeeld een
beeldje van een vermaarde
Bambara-vorst of een masker
van een roemruchte Hausa-
strijder? Waarschijnlijk niet.
Ik nodig u uit mee te kijken
naar een beeldje uit mijn
collectie van een zittende,
mannelijke persoon
(h. 27 cm). Het is gekocht
bij een kleine galerie. De
galeriehoudster had als enige
informatie dat het een
Ashanti-beeldje was.
Aangezien de afgebeelde
persoon op een Ashanti-kruk
zit en het beeldje de typische
kenmerken heeft van een
Ashanti-figuur (lange torso,
nekplooiën) was dat voor
mij overigens wel duidelijk.
Maar er is meer te zien.

De voeten raken de grond, dus de afgebeelde persoon is geen chieft en behoort niet tot de adel. Hij houdt in zijn linkerhand een ceremonieel Ashanti-zwaard vast. Dit betekent dat hij in hoog aanzien stond (Anonymus, 2003). Ook zijn hoofddekseel suggereert dat hij een belangrijke functie heeft (Cole, 1977). Hij kijkt naar boven en te oordelen naar zijn gelukzalige gezichtsuitdrukking moet daar volgens mij iets bijzonders te zien zijn. Ik denk dat het niets minder is dan de befaamde Gouden Ashanti-stoel, die zich aan hem openbaart en afdaalt (Sarpong, 1971).

Belangrijk persoon

In het beeldje meen ik Okomfo Anokye te herkennen. Okomfo Anokye is een van de grondleggers van het Ashanti-rijk, afkomstig uit Akwapim, destijds het centrum van de fetisj priesters. Zelf werd hij ook fetisj priester en mocht derhalve de titel *Okomfo* voeren. Hij was sinds zijn jeugd al bevriend met de latere Ashanti-koning Osei Kofi Tutu. Beiden zouden vormgeven aan het Ashanti-rijk na de Denkyra te hebben verslagen en overige vorstendommen aan zich te hebben gebonden. Okomfo Anokye, tevens adviseur van de Ashanti-koning, speelde in dit proces een belangrijke rol. Hij was degene die in 1695 de verschillende clan-hoofden bij elkaar riep. Tijdens deze bijeenkomst zag hij aan de hemel de Gouden Ashanti-stoel, die geleidelijk neerdaalde en uiteindelijk

landde op de schoot van de Ashanti-koning. De stoel was en is nog steeds het symbool van het verenigd Ashanti-rijk. Daar waar de Gouden Ashanti-stoel destijds neerdaalde, plantte Okomfo Anokye in 1695 zijn zwaard in de grond. Volgens de legende is het onmogelijk het zwaard uit de grond te trekken. Mocht dit toch ooit gebeuren, dan betekent dit het einde van het Ashanti-rijk.

Standbeeld

Kumasi was de plaats waar de Ashanti-stoel neerdaalde en Okomfo Anokye het zwaard in de grond stak. Op deze plaats, het terrein van de universiteit, is een klein museum ingericht. Het universiteitsziekenhuis draagt de naam van de stichter van het Ashanti-rijk. Tenslotte herinnert een imposant standbeeld aan de beroemde fetisj priester. Concluderend kunnen we volgens mij de vraag of in niet westerse culturen ook bekende personen vereeuwigd worden, bevestigend beantwoorden.

wimlebens@yahoo.com

Literatuur

- Anonymus.** (2003). Ghana, *Yesterday and today*. Paris: Musée Dapper
- Cole, H. & Ross, D.** (1977). *The arts of Ghana*. Berkeley: University of California
- Sarpong, P.** (1971). *The sacred stools of the Akan*. Accra: Ghana publishing cooperation

